

מבחן 18 י"ט עד כ"ה אלול

חפץ חיים
הלכות רכילות כלל ט' סעיף ז' עד סוף הציור השני
אהבת חסד
חלק ג' מתחילת פרק ו' עד פרק ח' "אם יש"

חפץ חיים

איש תם שעומד לקנות סחורה בחנות, האם מותר לומר לו שהמוכר עומד לרמותו?
א' אם לא סיכם עם בעל החנות שיקנה אצלו צריך לומר לו.
ב' אפילו אם סיכם עם בעל החנות שיקנה אצלו צריך לומר לו.
ג' לכתחילה לא יאמר לו, ואם אמר לו לא עבר איסור.

אדם שקנה סחורה בחנות, האם מותר לומר לו שהסחורה לא שוה כמה ששילם עליה?
א' רק אם ברור שיש בזה דין אונאה, והשומע יפעל על פי דין תורה.
ב' בכל אופן אסור.
ג' בכל אופן מותר.

מי שסיכם עם אדם למכור לו דבר, האם מותר לאחר להפציר בו שימכור לו ולא לאותו אדם, והאם המכירה חלה?
א' זו עוולה גדולה, וגם המכירה לא חלה.
ב' כל זמן שלא עשו קנין אין בזה עוולה והמכירה חלה.
ג' זו עוולה גדולה, אבל המכירה חלה.

מי שכבר עשה שותפות עם רמאי, האם מותר לומר לו ששותפו רמאי?
א' אסור בכל אופן כיון שכבר נשתתפו.
ב' מותר בכל אופן, כיון שאם לא יספר לו הוא עלול להנזק.
ג' מותר רק לפי כללי התר רכילות לתועלת, וכן צריך שידע שהשומע לא יאמין לו אלא רק יחשוש לדברים.

באר מים חיים

סוחר שרימה את הלוקח, האם מותר לספר לו על הרמאות כאשר יכול לסבב שהלוקח ידע דבר זה מעצמו?
א' אסור.
ב' מותר.
ג' צריך עיון.

האם יש איסור לשון הרע ורכילות כאשר לא מספר במפורש אלא מסבב שהוא ידע מזה?
א' לא.
ב' כן.
ג' בלשון הרע מותר וברכילות אסור.

האם מותר לספר לאדם שפלוגי רימה אותו בסחורה, כאשר רק אחד מספר?
א' מותר רק כאשר הטעות גלויה לכולם.
ב' בכל אופן מותר, כיון שהוא יכול לחייבו שבועה בבית דין.
ג' בכל אופן אסור.

מי שרוצה להשתתף עם פלוני ואינו יודע שהוא במצב דחוק והדבר עלול להזיק לשותפות, האם מותר לספר לו?
א' מותר.
ב' אסור, ואם הוא שואלו על מצבו אפשר שמותר.
ג' בכל אופן אסור.

אהבת חסד

האם יש מצוה לשמח חתן וכלה בחתונה שיש שם ריקודים מעורבים?
א' אין שום מצוה לשמח חתן וכלה שהופקר אצלם דברי ד', וגם אם יהיה שם יבוא לקלקול בכמה עניינים.
ב' אף שצריך להוכיחם אינו פטור מהמצוה לשמחם.
ג' אף אם אפשר שיקבלו תוכחתו וימנעם מזה עדיף שלא ילך לשם.

מה זוכה המשמח חתן?
א' לתורה.
ב' לשם טוב.
ג' שיהיה שמח כל ימיו, מידה כנגד מידה.

אלו שלשה דברים מונה החפץ חיים שמצוי שהם יחסרו למי שהוא עני בממון?
א' אוכל בגדים ודירה.
ב' אוכל תרופות ודירה.
ג' אוכל דירה וספרי קודש.

האם ראוי שהעני לא ידע מי נתן לו צדקה?
א' כן.
ב' לא, והעיקר שלא יתן בפרהסיא.
ג' ראוי שידע כדי שיוכל להכיר לו טובה.

מה זוכה המלמד בן חבירו תורה?
א' לשבת בישיבה של מעלה.
ב' לבנים תלמידי חכמים.
ג' לאריכות ימים ושנים.

מה היה החילוק בין רבא שעסק בתורה לאביי שעסק בתורה וגמילות חסדים?
א' שאביי עשה מעשי חסד שלא היו נעשים בלעדיו, אף שלא בא מעשה לפניו.
ב' שרבא עיקר לימודו היה לעצמו, ואביי עיקר לימודו היה ללמד אחרים.
ג' שאביי עשה חסד אף בדבר שאפשר לעשותו ע"י אחרים.

האם כדי לקיים מה שאמרו חז"ל שאדם צריך לעסוק בגמילות חסדים מספיק שהוא מלמד תורה?
א' כן.
ב' אינו יוצא כל זמן שלא עסק בגמילות חסדים ממש להיטיב לו גם בגופו.
ג' לימוד תורה לרבים מספיק, אבל למעטים לא.

חפץ חיים

מבחן 1
איזה לאו לא מנה החפץ חיים ששייך לעבור עליו בלשון הרע ורכילות?
א' לא תונו איש את עמיתו.
ב' לא תחניפו את הארץ.
ג' השמר לך פן תשכח את ד' אלוקיך.

באיזה אופן המדבר לשון הרע עונשו הרבה יותר גדול מסתם לשון הרע?
א' מי שהורגל בעוון זה בתמידות.
ב' בלשון הרע על שקר.
ג' שתי התשובות נכונות.

האם יש אופן שמותר להאמין ממש ללשון הרע, ולא רק לחשוש לדברים?
א' בכל אופן אסור להאמין ממש.
ב' רק באפיקורס מותר להאמין ממש.
ג' יש עוד אופנים שמותר להאמין ממש.

האם מי ששמע לשון הרע והאמין ובא לשוב בתשובה צריך לפייס את המדובר?
א' כן.
ב' לא.
ג' בדבר שהוא גנות לנדון חייב לפייסו, ובשאר דברים אין צריך.

חפץ חיים

מבחן 2
על מי אמרו חז"ל שאין רפואה למכתו?
א' על בעל לשון הרע.
ב' על המבזה תלמיד חכם.
ג' על הגורם לחבירו לאבד את פרנסתו.

לגבי אלו דברים מצינו היתר מיוחד לספר מעשה שאפשר לפרשו או לטובה או לרעה?
א' לספר בפני שלשה, או דבר שהיה אומרו בפני מי שמספר עליו.
ב' לספר לתועלת או בדבר שאינו גנות ממש אלא שלילת המעלות.
ג' שתי התשובות נכונות.

על אלו דברים ברכילות כתב הח"ח שהם חמורים יותר מסתם רכילות?
א' רכילות על תלמיד חכם, או על ישראל בפני נכרים, או כשיש בזה שקר.
ב' רכילות על קטן, רכילות לקרובי המדובר.
ג' שתי התשובות נכונות.

האם יש קשר בין דיני לדון לכף זכות לדיני רכילות?
א' לא.
ב' כן, שבכל מקום שצריך לדון לכף זכות ולא דן עובר גם על איסור קבלת רכילות.
ג' כן, שאסור לשמוע סיפור שאפשר לדונו לכף זכות למרות שיש בזה תועלת.

מבחן כללי

חפץ חיים
על כל הספר
אהבת חסד
על כל הספר

אהבת חסד

מה כוונת חז"ל שהתורה תחילתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים?
א' שכדי לזכות לתורה צריך גמילות חסדים, ועל ידי תורה זוכים לעוד גמילות חסדים.
ב' שהתורה פותחת במלבושים שעשה ד' לאדם וחזה, ומסיימת בקבורת משה ע"י הקב"ה.
ג' שהלומד תורה משפיע שפע של חסדים רבים על הבריאה מתחילה ועד סוף.

מדוע לא פרשו המיילדות מלהיות מיילדות כשגזר פרעה להרוג את הזכרים?
א' שמא יבואו מילדות שיקיימו גזירת פרעה.
ב' כדי לזכות בעצמן למסור נפש להציל אחרים.
ג' כדי להחיות את הנקיבות.

מדוע התורה מפרטת בכמה מקומות שצריך להתחזק בעשיית חסד?
א' מפני שהעולם לא יכול להתקיים בלי חסד, מפני שהרבה אנשים ובהרבה הזדמנויות נצרכים לעזרה.
ב' מפני שבלי שיתדבק האדם במידת החסד איך יזכה להאדם להתדבק בד' בעולם הבא.
ג' שתי התשובות נכונות.

כיצד נכון לחלק את החומש?
א' יתן כולו לבעלי תורה.
ב' חצי לבעלי תורה כמו שהמעשר ראשון ניתן לכהנים וללויים, וחצי לשאר צרכי מצוה.
ג' שני שלישי לבעלי תורה ושלישי לשאר צרכי מצוה.

מי קודם למי לענין לקנות או למכור?
א' ישראל קודם לנכרי, ובלבד שהישראל עני.
ב' כל ישראל קודם לנכרי, ובלבד שאין שום הבדל במחיר.
ג' כל ישראל קודם לנכרי, אפילו אם יש קצת הבדל במחיר.

באלו מצוות צריך לכוון בעשייתם לשם מצוה?
א' רק במצוות שבין למקום, אבל במצוות שבין אדם לחבירו צריך לחשוב רק על טובת חבירו.
ב' גם במצוות שבין אדם לחבירו שיש להם שורש בתורה כגון "אם כסף תלוה" ו"ביומו תתן שכרו".
ג' מספיק לחשוב פעם אחת שכל פעולות השייכות לאותה מצוה יהיה לשם מצוה.

הנותן צדקה כדי להתפאר אח"כ בפני אחרים, מהי דרגת המצוה?
א' מצוה שלא לשמה.
ב' מחשבה זו מקלקלת את המצוה לגמרי.
ג' עליו לחזק עצמו במידת הענוה, אבל מחשבה זו אינה פוגמת במצוה.

על מה כתב הח"ח שכמעט מאבד שכרו עבור זה?
א' על המכניס אורחים ומספר להם תלאתויה והם חושבים שזה בגללם.
ב' על המכניס אורחים ולא מלוה אותם אחר כך.
ג' על מי שאינו מכבד את האורח לפי ממונו.

מבחן 1 עד ג' תשרי

חפץ חיים
מתחילת ההקדמה עד "ואחשבה לדעת"
אהבת חסד
מתחילת ההקדמה עד "ובעוונותינו הרבים"

חפץ חיים

איזה מעלה מונה החפץ חיים שהיתה לישראל בזמן בית המקדש?
א' שיכלו להקריב חטאת ולכפר על העוונות.
ב' שהצרת היתה מכפרת על חטא לשון הרע.
ג' שיכלו לקיים כל המצוות ולהשלים את כל חלקי הנפש.

איזה דבר מזכיר הח"ח בפתיחה שמידת הקב"ה אינה כמידת בשר ודם?
א' שנותן מתנה ואף שאין אנו מתנהגים איתה כשורה אינו רוצה לקחתה בחזרה אלא מסייע לנו לחזור בתשובה.
ב' שמצפה שנחזור בתשובה ומוכן לסלוח ולמחול על מה שחטאנו כנגדו.
ג' שלמרות שדיברנו רע על בניו ממשיך לאהוב אותנו.

מדוע חטא הלשון עולה על שאר העוונות הגורמים לאריכות הגלות?
א' כיון שהוא היה הסיבה לגלות בחטא המרגלים ובחורבן בית שני, וכן היה הסיבה לעבודת פרך במצרים.
ב' כיון שהוא גורם לסילוק שכינה, וגם מי שהוא בכלל ארור מכה רעהו בסתר איך תחול עליו ברכת השם.
ג' שתי התשובות נכונות.

מתי נפרעים מן האדם על חטא לשון הרע?
א' רק בעולם הזה.
ב' רק בעולם הבא.
ג' בעולם הזה, והקרן קיימת לעולם הבא.

מבחן נוסף

מדוע אין תפילותינו מתקבלות?
א' מפני שעוון לשון הרע פוגם בכח הדיבור.
ב' מפני שמיום שחרב בית המקדש חומה של ברזל מפסקת בין ישראל לאביהם שבשמים.
ג' שתי התשובות נכונות.

כמה שנים נגזר גלות על ישראל?
א' אין ידוע.
ב' אלף שנים, אבל העוונות מעכבות את הגאולה.
ג' לא נקצב זמן, אלא הכל תלוי בזכויות של ישראל.

מה פירוש הפסוק "ויהי בישורון מלך בהתאסף ראשי עם?"
א' שהקב"ה מלך כשישראל מאוחדים ולא אגודות אגודות.
ב' שכבוד המלכות הוא "ברוב עם הדרת מלך".
ג' שלעתיד לבוא יקומו לתחיה כל צדיקי הדורות וימליכו את הקב"ה.

מה הכונה "כעבות העגלה חטאה?"
א' שהעובר על איסור אחד אפילו איסור קל פעמים רבות, הוא נעשה עבה והקלקול גדול.
ב' שמי שלשונו מתגלגלת ללא מעצור עונו גדול.
ג' שהחטאים קשורים באדם כחבל העגלה, ועל ידי זה אין מצוותיו עולות למעלה.

אהבת חסד

מה הכונה במה שכתוב בתורה בכמה מקומות "ללכת בדרכי ד'?"
א' לשמור את כל המצוות.
ב' לנהוג על פי המשפט והצדק.
ג' להיות רחום וחנון.

מהי כוונת הכתוב "מה ד' אלוקיך שואל מעמך וכו' וללכת בכל דרכיו וכו' לטוב לך?"
א' שמי שמתנהג ביושר עם הבריות גם הם יתנהגו איתו ביושר.
ב' שעל האדם ללכת בדרכי ד' בכונה שעל ידי כך יהיה לו טוב.
ג' שלפי ההרגל במידת הטוב והחסד בעולם הזה יקבל מטובו וחסדו יתברך בעולם הזה ובעולם הבא.

לענין מה השוה חז"ל בין מידת החסד לתורה?
א' להנצל על ידה מכל צרה בזה ובבא.
ב' שזוכים על ידה לכל טוב.
ג' שתי התשובות נכונות.

כתיב "בחסד ואמת יכופר עוון", מה הכונה אמת?
א' מידת האמת.
ב' תורה.
ג' לעשות חסד של אמת, כמו חסד עם המתים.

מידת החסד מועילה לכפר עוונותיו של אדם כמו...
א' תפילה.
ב' בית המקדש.
ג' יסורים.

למה מועילה מידת החסד?
א' לכפרת עוונות, ולהאריך ימיו.
ב' להנצל מחבלו של משיח, ועומדת גם לזרעו אחריו.
ג' שתי התשובות נכונות.

איך קורא הפסוק למי שנמנע מלרחם על חבירו?
א' רשע.
ב' לץ.
ג' בליעל.

חפץ חיים

מדוע ההלכות שבספר חפץ חיים נקראות "מקור החיים"?
א' מפני שהזהירות בלשון הרע מביאה חיים לאדם, כדכתיב מי האיש החפץ חיים וכו' נצור לשונך מרע".
ב' כי הדיבור שבאדם יוצא מכח נפש החיה אשר בו.
ג' כיון שהזהירות מלשון הרע נוגעת לאדם בכל רגע מחייו.

מדוע אין להמנע מלימוד הלכות לשון הרע משום "מוטב שיהיו שוגגים ואל יהיו מזידיים"?
א' בדבר המפורש בתורה לא נאמר כלל זה.
ב' ממה שהתורה וחז"ל כתבו דינים אלו מבואר שהאדם יכול להמנע מלשון הרע.
ג' שתי התשובות נכונות.

מי נכלל בבעלי לשון הרע שאינם מקבלים פני שכינה וזה שקול בג' עבירות חמורות?
א' כל מי שנכשל לפעמים בחטא זה.
ב' מי שלשון הרע הוא בעיניו כהפקר.
ג' המדבר לשון הרע בפני רבים.

מדוע נגזר על יוסף שיהיה עבד?
א' מפני שאמר לאביו שאחיו קוראים לבני השפחות עבדים.
ב' ודאי היה לו היתר לומר הדברים לאביו, ונענש מפני שעשה מחלוקת עם אחיו.
ג' מפני שסיפר לאחיו שחלם שהם משתחוים לו כעבדים.

באר מים חיים

מדוע הקב"ה הזהיר את האדם להתרחק מלשון הרע?
א' מפני שהוא מביא את האדם למריבות.
ב' מפני שהוא עלול לגרום לשפיכות דמים.
ג' שתי התשובות נכונות.

איזה דבר נגרם בגלל רכילות?
א' חטא הנחש.
ב' חטא המרגלים.
ג' חורבן ביתר.

האם המקבל לשון הרע או רכילות עובר על "לא תלך רכיל בעמך"?
א' כן.
ב' לא.
ג' המקבל רכילות כן, והמקבל לשון הרע לא.

האם המספר או המקבל לשון הרע על אמת עוברים ב"לא תשא שמע שוא"?
א' כן.
ב' לא.
ג' המספר עובר והמקבל אינו עובר.

מבחן 2 ד' תשרי עד יום הכיפורים

חפץ חיים
הקדמה "ואחשבה לדעת" עד סוף לאו ב'
אהבת חסד
מההקדמה "ובעוונותינו הרבים" עד פתיחה "גם צריך לידע"

אהבת חסד

מדוע ענין החסד רפוי אצל האדם?
א' מפני חסרון ידיעת פרטי מידה זו.
ב' מפני חסרון ידיעת גודל מעלתה.
ג' שתי התשובות נכונות.

מה כוונת חז"ל שהתורה תחילתה גמילות חסדים וסופה גמילות חסדים?
א' שכדי לזכות לתורה צריך גמילות חסדים, ועל ידי תורה זוכים לעוד גמילות חסדים.
ב' שהתורה פותחת במלבושים שעשה ד' לאדם וחווה, ומסיימת בקבורת משה ע"י הקב"ה.
ג' שהלומד תורה משפיע שפע של חסדים רבים על הבריאה מתחילה ועד סוף.

מה לומד החפץ חיים ממה שהתורה סיפרה המעשה עם נח ובניו והברכה שביצרכם ונתקיימה?
א' שצריך לחפות על קלונו של חבירו בכל כוחו.
ב' מעלת הצניעות.
ג' חשיבות מצות כיבוד אב.

ממי לומדים שיש מצות חסד לעזור למי שהוא בעצמו היה פושע בכך שהגיע למצב זה?
א' נח ובניו.
ג' אברהם ולוט.
ג' יוסף ואחיו.

האם לוט ידע שהאורחים אצלו הם מלאכים?
א' כן, ולכן היה חסר בזה מצות הכנסת אורחים.
ב' לא, ועל זה סיפרה התורה איך קירבם בכל כוחו.
ג' אין אנו יודעים.

מדוע הסכימה תמר להשרף ולא לגלות מה שעשה יהודה?
א' כדי שלא להלבין פניו.
ב' כדי שלא לגרום לחילול השם.
ג' כי חשבה שלא יאמינו לה.

כיצד מבאר הח"ח מדוע משה רבינו נתן עיניו וליבו להיות מיצר בצרת אחיו?
א' מפני שראוי להרגיש צער של אחרים.
ב' אולי יוכל לעזורם.
ג' כדי לתת להם הרגשה טובה.